

Innhold:

- Fuktighetsmåling og målere for frø
- Høsting av rødkløver
- Bekjemp grasugraset i gjenlegg til kløverfrøeng
- Puma Extra i engsvingel om høsten
- Hønsehirse
- Vanning av frøeng og gjenlegg

Fuktighetsmåling og målere for frø

Etter at det har kommet opp spørsmål om fuktighetsmåling av frø fra et par stykker har vi gjort noen undersøkelser rundt dette temaet. I 2002 og 2003 undersøkte NIBIO Landvik hvor nøyaktige forskjellige målere for frø er, dessuten også hvor mye måling av frø som leveres hos frøfirma avviker. Dette er snart tjue år siden og nye måleapparater har kommet til. Likevel er det nok sånn at prinsippene for måling er stort sett det samme, men kalibreringen kan være forbedret. Dessuten kan det være mer tilleggsutstyr, blåtantilkobling og apper til apparatene nå.

Undersøkelsene til NIBIO finner dere på disse lenkene:

- Tørking hos frøfirma: <http://froavl.no/sok/PDF/2008/4/431.pdf>
- Fuktighetsmålere: <http://froavl.no/sok/PDF/2003/3/264.pdf>
- Fuktighetsmålere: <http://froavl.no/sok/PDF/2004/3/300.pdf>

I undersøkelsene brukte målerne forskjellig masse å måle i, helt frø (Wile 55) og oppmalt frø (kvern på måleren, Supertech GM2500). Når det måles på oppmalt frø er det ikke behov like mye frø som når det måles på helt frø. Til frø er dette en fordel fordi det er mer krevende å gni ut nok frø før tresking dersom det skal måles på helt frø. I tillegg vil en antakelig få bedre målinger på arter på hardt skall (kløver).

Både Wile og Supertech har modeller av begge typer, for måling på helt frø og på oppmalt frø.

Undersøkelsen til NIBIO i 2003 viste at det kunne være store avvik på høstetidspunktet, altså før tørking. På timoteifrø som var målt på laboratoriet til ca 29 % viste 22-23 % vanninnhold med målere for bruk i felt (Wile og Supertech målt på helt frø, Supertech for oppmalt nådde grensen for hvor fuktig frø den kunne måle og gav ingen verdi). På mer nedtørka vare viste målerne et mer riktig resultat.

Uten at vi har sett nye tester av målere er det for frø trolig en fordel å velge en modell med kvern. Det gjelder spesielt for måling ved høsting både på grunn av måling av fuktig vare og fordi den krever mindre mengde frø. For nedtørket frø spiller det nok mindre rolle hvilke type som velges, kanskje med unntak for kløverfrø som har hardt skall og er mer krevende å få riktige tall for. Noen målere i handelen i dag som maler prøven er Wile 78 (kalibrert for Hvitkløver 7,4-39,4%, Rødkløver 9,0-33,4%, Timoteifrø 9,2-33,4%, Engsvingel 9,2-34,2%, Raigras 9,0-34,2%). Supertech Farmpro (kalibrert for Timotei, Rødsvingel, Raigras, Engsvingel, Rødkløver).

Høsting av rødkløver

Denne uka har det vært gjennomført markvandring i Vestfold og Østfold med tema høsting av rødkløver. Hovedinntrykket er at den naturlige modninga har kommet langt allerede nå. Vi tror at mye av rødkløverfrøarealet rundt Oslofjorden vil bli høstet i løpet av neste uke. De fleste av de frammøtte frødyrkerne vil prøve å høste direkte uten nedsviing. For en del vil det være aktuelt å svi ned deler av arealet, der det er mest grønnmasse, med Belouka. De færreste tenker å svi hele arealet. Noen vil også prøve seg på skårlegging før høsting.

Bildet er fra markvandringen hos Lars Gunnar Molvig, Råde, på onsdag. Forsøket med nedsviing viste brukbar effekt av Belouka på bladverket, mens effekten på stenglene så ut til å være begrenset.

Ulike strategier for høsting og sviing av rødkløverfrøeng ble omtalt i forrige frønytt.

Bekjemp grasugraset i gjenlegg til kløverfrøeng

Frøavlerlag har en off-labelgodkjennelse for bruk av Select om høsten i gjenlegg til kløver. Tunrapp og annet grasugras kan hemme kløveren mye om høsten. For neste års frøavling er det viktig at kløverplantene får vokse godt ut over høsten. Etter høsting bør du derfor sjekke frøenga om den behøver en behandling med Select. Kanskje kan det holde med å sprøyte kantene, der er det ofte mer tunrapp enn ellers i enga. Kveke kan ikke bekjempes med Select og må om den finnes bekjempes i frøåret med andre midler.

Puma Extra i engsvingel om høsten

I engsvingel kan markrapp, knerevehale og timotei iblant være plagsomt. Disse kan bekjempes noe med Puma Extra om våren, men risikoen for skade er forholdsvis stor. Om høsten er det imidlertid gode mulighet for effekt uten skade. Bruk 50-100 ml etter høsting av dekkvekst eller frø.

Hønsehirse

Vær nøye med kontroll av hønsehirse ved høsting av frø og dekkvekst til frøeng. Det er nulltoleranse i forhold til hønsehirse for såvare produsert i Norge

Vanning av frøeng og gjenlegg

Dekkveksten i frøgjenleggene er for en stor del tresket nå og da skal det gjødsles. I store deler av frøavlsområdene er det svært tørt og liten vekst i gjenleggene. Det gjelder også gjenlegg uten dekkvekst. Mineralgjødsel og også hønsepellets som blir spredd nå blir liggende på bakken uten at plantene får tak i gjødsel. Skal en få store planter om høsten, og det er en viktig faktor for å få stor frøavling i førsteårsenga, må det også være god vekst i plantene framover. Der det er tørt, og en har mulighet for vanning, bør en vanne nå for å få i gang veksten i gjenlegget. Rødkløver har pelerot og har nok mindre behov for å bli vannet.

I frøeng etter frøtresking kan det også være aktuelt å vanne, men det gjelder i de artene som skal ha høstgjødsling, og først og fremst på lettere jord. Vanning av timotei som ikke har en blomsterinduksjon (primærinduksjon) om høsten skulle ikke være aktuell å vanne.

Frøavlsrådgivere:

Silja Valand	Norsk Landbruksrådgiving Viken	900 89 399
John Ingar Øverland	Norsk Landbruksrådgiving Viken	958 80 143
Trond Gunnarstorp	Norsk Landbruksrådgiving Øst	481 63 082
Astrid Gissing	Norsk Landbruksrådgiving Agder	917 63 115
Harald Solberg	Norsk Landbruksrådgiving Innlandet	957 69 860